

faas i de lavere Klasser, og de vilde da i de høiere Klasser have Tid tilovers til andre Ting. Alt dette kan være Ojenstand for Forhandling, og jeg nævner det faste Haab, at naar man med god Villie fra begge Sider vil gaa til en Forhandling af Lovforslaget, vil det ogsaa være muligt at faae Noget ud deraf, som vi kunne være hente med. Jeg kan ikke i Lovforslaget finde Noget, der kunde berettigge til at negte Sagens Overgang til 2den Behandling. En saadan Fremgangsmaade maa efter min Mening søge sin Berettigelse i noget Andet end selve Lovforslaget, men hvorvidt det er rigtigt, og hvorvidt det er klogt for de Paagjældende at følge denne Fremgangsmaade, er ganske vist Noget, jeg maa overlade til de Paagjældende selv at afgjøre.

Svagsbro. Jeg har ikke før taget Ordet under denne Forhandling, fordi jeg væsentlig har kunnet henholde mig til Udtalelser fra andre Medlemmer, navnlig begge mine Sidemænd Bøffen og Termantzen; men det egentlige Spørgsmaal har jo forandret sig en hel Del under vore Forhandlinger, og da nu flere af de foregaaende Talere, og navnlig ogsaa begge de nævnte Medlemmer, ere ved Forretningsordenen forhindrede fra oftere at tage til orde, maa det maaske nu være mig tilladt at yttre mig angaaende Stillingen efter de senere Udtalelser, og navnlig efter den ærede Ministers Udtalelse i Gaarsmødet. Jeg skal derfor slet ikke komme ind paa selve det foreliggende Lovforslag og ikke heller paa de Grunde, hvorfor Regjeringen efter Ministerens Mening maatte lægge saa særdeles Vægt paa en Negtelse fra Thingets Side af Sagens Overgang til 2den Behandling. Jeg skal kun udtale, at disse Grunde paa ingen Maade have været overbevisende for mig. For mig staar det, som om det haade var rigtigt og fuldstændig „loyalt“ at negte Sagens videre Fremme. Det er i vor Forretningsorden fastsat, at ved 1ste Behandling skal den almindelige Behandling af Lovforslag finde Sted, og ved 2den Behandling skal man gaa ind paa Forslagenes Enkeltheder, og naar dette er saa, da er den nødvendige Betingelse for, at man skal gaa over til 2den Behandling, den, at man har et Grundlag, hvorpaa man virkelig kan arbejde angaaende Enkelthederne. Jeg ved vel, at vi tidligere, selv ved vigtige Forslag, ere gaaede bort fra denne Grundsetning, i det Haab, at man i Udvalg skulde blive entg. med Regjeringen om et nyt Grundlag, forskjelligt fra det, som var forelagt af den. Jeg tror ogsaa, der har været Exempler paa, at noget Saadant er lykkedes, men vi have i de senere Aar ikke været heldige hermed, i det Mindste ikke ved vigtige Sager. Den ærede Minister nævnte igaar et Exempel, som han mente særlig skulde tale for, at vi skulde lade Sagen gaa til 2den Behandling, nemlig den beslægtede Sag om de lærde Skoler; men efter min Mening indeholder

dette netop en stærk Advarsel for os imod at gaa ind paa en anden Behandling uden at have et Grundlag, hvorefter vi ere enige med Ministeren; thi det er dog vist i alle Medlemmers, i det Mindste alle daværende Medlemmers Grunding, at vi ved saaledes at gaa ind paa en anden Behandling, uagtet vi vare i principel Uoverensstemmelse med den ærede Minister, ikke nogenstunde kom til en virkelig anden Behandling, men til 4 forskjellige Behandlinger, der alle bære Karakteren af en første Behandling. Jeg tror da ogsaa, at ikke alene vi, der vare Modstandere af det Forslag, som blev endelig vedtaget, maa beklage, at det gik saaledes, men tillige, at mange af dem, der dengang hjalp Forslaget igjennem, nu beklage, at det ikke her i Thinget kom til nogen nærmere Prøvelse af Enkelthederne, da man saa maaske kunde have undgaaet adskilligt af det, der nu staar i Lovforslaget og har vist sig uheldigt. Saaledes forstod jeg f. Ex. det ærede Medlem for Morsø (Schjöring), da han forleden Dag yttrede sig derom. Tilgodeles have vi set, da vi behandlede Lovforslagene om Præsternes Lønning og Besættelsen af Præsteembeder, at netop fordi vi gik til anden Behandling uden at være enige med Regjeringen om Grundlaget, ere vi komne til at anvende megen Tid til meget liden Nytte, i alt Fald uden at opnaa et bestemt Resultat i Lovsform. Jeg kan saaledes ikke se rettere, end at det er et nødvendigt Krav ved første Behandling af en saa vigtig Lov som denne, at vi blive enige om Grundlaget, og ere vi ikke det, da er det fuldstændig forsvulst, ja det eneste Rigtige, at vi negte Sagens Overgang til anden Behandling; men paa den anden Side skal jeg indrømme, at den ærede Minister synes at være kommen os meget imøde i forskjellige af sine Ytringer, ja, saa stærkt imøde, at jeg egentlig ikke ret ved, hvormeget af sit Forslag han vil lade falde, og hvormeget eller hvorvidt han endnu vil holde paa. Han har endog lige over for det ærede Medlem for Svendeborg (S. N. Hansen), saavidt jeg forstod det, udtalt sig paa en saadan Maade, at det ingenlunde kan anses for umuligt, at han kunde gaa ind paa et andet Grundlag, naar han først havde det liggende for sig og kunde se de enkelte Bestemmelser deri; men der hersker ganske vist en Del Uklarhed fra de forskjellige Sider her i Salen; vi kunne ikke altid forstaa den ærede Ministers Udtalelser, kunne ikke se, hvor vidt han egentlig vil strække sig, og den ærede Minister kan ikke forstaa de Grunde, som fremkomme fra vor Side, som staa i Modstæning til hans Forslag, og den Uenighed, som vi mene, at der er tilstede mellem ham og os. Under disse Forhold forekommer det mig at være fuldkommen berettiget, naar den ærede Minister siger: Lad Sagen gaa i Udvalg, for at under nærmere Berøvelse mellem valgte Medlemmer af Thinget indbyrdes og mellem dem og Ministeren en omhyggelig Drøftelse kan finde Sted, og